ಕಸಲಹೆರೆ ಶಾಸನ : ಯಾಪನೀಯದಾಖಲೆ

೧. ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲೂಕು ಕಲಸಹೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಆಯುಲು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜೈನ ಶಾಸನಗಳ್ಲಿನೆ; .

ಅ.ಎ.ಕ. ೬(ಪ) ನಮಂ. ೧೬೯(ಳನಾಮರ್ಂ೯ಳ) ೧೧೪೨.ಕಲಸಗೆರೆ,ಪು.೧೬೭–೭೯

ಆ .ಅದೇ.ನಾಮಂ. ೧೭೦ (ಳನಾಮರ್ಂ೯ಳ)೧೨ಶ.ಪು.೧೭೦

೧.೧ ಇವೆರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ಹೊಯ್ಸ್ಳರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಹೊಯ್ಸ್ಳ ವಿಷ್ಣುವಧನನುಆಳುತ್ತಿರುವಾಗಿನ ರಚನೆನಾಹಮಂಗಲ೧೯ನೆಯ ಶಾಸನ . ಕಲುಕಣ ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಹೆಬ್ಬಿದಿರೂರ್ವಾಡಿ ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವದೇವರ ವಿಗ್ರಾಹವನ್ನು ಫ್ರತಿಷಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಂತ ಸೋಮನುಕಲುಕನೆಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನ್ನ; ಈತನು ಫ್ರಸಿದ್ದ ಭಾನಕೀರ್ತಿಸಿದಾಂತದೇವನು ಶ್ರಾವಕ ಶಿಷ್ಯ.ಈ ಸಮಂತ ಸೋಮನು ಹೆಬ್ಬಿದಿರೂರ್ವಾಡಿ ಬಸದಿಗೆ ಅರುಹನಹಳ್ಳಿಯೊಂದನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಈದತ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದು ಮೂಲಸಂಗ ಸೂರಸಗಣದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು

೨. ಈ ದಾನಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಂತ ಸೋಮನ ಮನೆತನ ನಾಲುತಲೆಮಾರಿನ ಒಂದು ವಂದ ವೃಕ್ಷ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಸಾಮಂತಸೋಮನ ಮುತ್ತತನಾದ ಅಯ್ಯಣನು ಸಾಹಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ವೀರ

ಗಂಗಪೆರ್ಮಾಡಿಯು ಚೋಳರ ಮೇಲೇ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟದ್ದಾಹ ಹ್ರದುವನಕೆಱಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟದ್ದನು. ಆಹ ಅಲ್ಲಿಹೆಕಡಾನೆ ಬೀಡಿನ ಮೇಲೇ ನುಗ್ಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯಣ್ಣನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಆನೆ ಅಸು ನೀಗಿತು; ಅಂದಿನಿಂದ ಅಯ್ಣ್ಣನಿಹೆ ಕರಿಯಯ್ಯ್ಣನೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನ ಮಗ ನಾಹ, ಆಹನ ಮಹ ಸುಗ್ಗಗವುಣ ಮತ್ತು ಈತನ ಮಗನೇ ಸಾವಂತಸೋಮ .

೨.೧. ಅಯ್ಣನು ಆನೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದ ವೀರಗಂಗ ಪೆರ್ಮಾಸ್ಡಿಯು ಯಾರೆಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹುರುತಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಚೋಳರ ಮೇಲೇ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದವನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಈತಚಾಳುಕ್ಯರ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ೬ ಗ೦ಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು. ಈ ಘೆಟನೆ ಸುಮಾರು೧೦೫೫-೭೬ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬೇಕು. ಚಾಳುಕ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಇನ್ನೂಬ್ಬಪೆರ್ಮಾಡಿದೇವನೆಂದರೆ ಮಂಡಲಿ ಸಾಸಿರವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ ನನ್ನಿಯಗಂಗಪೆರ್ಮಾಡಿದೇವ[ಎ.ಕ.೭-೧(೧೯೦೨)ಶಿವಮೊ .೫೮.೧೦೭೧.ನಿದಿಗೆ].

೩. ಜಿನಪಾದಕಮಳ ಭೃಂಗನಾದ ಸಾವನ ಸೋಮನ ಹೆಂಡತಿಮಾಚಲೆಯು(ಮಾರವ್ವೆ) ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಗೆ ಸದೃಶಳಾಗಿದ್ದಳೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

೩.೧ ಕಲಕಣನಾಡನಾಳ್ವಸಾಮಂತ ಸೋವೆಯ ನಾಯಕನು ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದಾನದೇವನ ಗುಡ್ಡನಾಗಿದನು .

೩.೧.೧ ಮೂಲಸಂಘ ಕಾಣೊರುಗಳತಿಂತ್ರಿಣೀಗಚದ ಮಹಾಮಂಡಳಾಚಾರ್ಯ ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದಾ ್ಧಂತದೇವನು ದೀರ್ಘಾಯವಾಗಿ ಸುಮಾರು೮೫-೯೦ ವರ್ಷ ಜೀವಿಸಿದ್ದನು. ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು. ಸುಮಾರು ಹದಿನ್ಯದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಸನಗಳು,ಸಾಕಷ್ಟುಪರಿಚಯಿಸಿವೆ. ಅವುಗ‍ಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಿವು:

ಎ.ಕ.೮ ಸೊರಬ. ೨೨೩. ೧೧೪೫ವುದ್ರಿ (ಉದರೆ)೯೭-೯೮

ಅದೇ ,ಸಾಗರ ೧೫೫.೧೧೫೫.ಹೆರೆಕೆರೆ.ಪು. ೩೩೧-೩೩

೪. ಕಸಲಹೆರೆಯ ಈಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವಇನೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ ಇದು:

'ಹೆಬ್ಬಿ ದಿರೂರ್ವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗ ಚೈತ್ಯಾ ಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾದ ಮೇಲೇ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸೂರಸಗಣ ದಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟನು' [ಸಲು;೩೮-೪೧]

೪.೧ ಸೂರಸಗಣವು ಯಾಪನೀಯಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ,ಪ್ರ ಬಲವಾದ ಗಣವೆಂದು ಈಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಸೌ,ಇ.ಇ೧೧-೧. ೧೧೧.೧೦೭೧.ಸೊರಟೂರು(ಧಾಜಿ./ಗದಗತಾ.)ಪು.೧೧೨

ಸೌ. ಇ.ಇ.ಇ೧೮. ೧೫೧.೧೧೪೮.ನೀರಲ್ಲಿ (ಧಾಜಿ/ಹಾವೇರಿತಾ.)ಪು.೧೯-೨೦೨

ಎ.ಕ.೮(ಪ)ಹಾ.೧೬೫.೧೧ಶ.ಶಾಂತಿಗ್ರಾಮ.ಪು.೩೯

ಅದೇ.ಅಗೂ ೧೩೬(೫ಅಹೂ೯೬).೧೯೫.ಪು.೧೪೯

೪.೧.೧. ಕುಕಣನಾಡಿನ ಹೆಬ್ಬಿ ದಿರೂರ್ವಾಡಿಯಲ್ಲಿ (ಕಸಲಗೆರೆ)ಯಪನೀಯ ಸಂಘದ ಕಾಣೂರ್ಗಣದ ಆಚಾರ್ಯರು (ಅದೇ ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ) ಸೂರಸಗಣದಾಅಚಾರ್ಯರೂ ಇದ್ದರು.ಇಲ್ಲಿನ ಈಛ್ಞುಂಗ ಚೈತ್ಯಾಲಯವುಯಾಪನೀಯ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು.ಇಲ್ಲಿನಸಾವಂತರಾದ ಅಯ್ಕಣ,ನಾಗ, ಸುಗ್ಗಗವುಣ ,ಸೀಮ(ಹೆಂ.ಮಾರವ್ವೆ)-ಇವರು ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಯಾಪನೀಯಸಂಘವು ಗುಲ್ಬರ್ಗ,ಬಿಜಾಪುರ, ರಾಯಚೊರು,ಬಳ್ಳಾರಿ,ಧಾರವಾಡ ಬೆಳಗಾವಿ– ಈಜಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು.ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಶಾಹಿ ಪ್ರಚಾರವ್ವಾಗಲಿಲ್ಲ– ಎಂಬೊದುಅಭಿಫ್ರಾ ಯವನ್ನು ಸಂಪುರ್ಣಸತ್ಯನೆಂದು ಸೀ್ವಕರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.ಹಾಸನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮಂಡ್ಯ,ಮೈಸೂರುಜಿಲೇಗಳಲ್ಲಿಯೂಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಸ್ಪ್ಷಕುರುಹುಗಳಿವೆ; ಈಸಂಘದ ಗಣ ಗಚಹಳ ಆಚಾರ್ಯರೂ, ಬಸದಿಗಳೂದಾಸನೋಕವಾಗಿವೆ. ಫ್ರಸುತ ಈ ಕಸಲಗೆರೆ ಶಾಸನವೊ ಇದಕ್ಕೊಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.